

ZOMBOR és VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI MEGYEI KOZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden (félféven) és csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 óratól 12-ig.

Hirdetések lapunk számára felvételtnek: Budapestben, Lang Lipót, Gizella-tér 3. sz. — Haasenstein & Vogler, Dorottya-utca 11. sz. — Goldberger A. V. Váci-utca. Külföldön: Bécsben, Mosse Rudolf I. Seilerstatte Nr. 2. — Haasenstein & Vogler I. Wallfischgasse Nr. 10. — Daube G. L. és társa I. Wollzeile Nr. 12. — Oppelik A. I. Stubenbastei Nr. 2. Dukas Miksa I. Riemergasse Nr. 12. — Stern Moritz I. Wollzeile Nr. 25. — Rotter és társa I. Riemergasse Nr. 13. — Danneberg I. II. Czerninplatz Nr. 5. Hamburgban, Haasenstein & Vogler. — Frankfurtban a M. Daube G. L. és társa.

Asszonyok bűne: férjek átka.

A házasságtörések manap oly gyakoriak, hogy a modern bölcész már napirendre tér fölöttük. Megkísértette okát adni a kilyukadt egy általános korrupcióban, mely a mai társadalmat keresztül és kasul oly erősen beszötte hálójába, hogy a legbecsületesebb ember is kényszerítve van többé-kevésbé úszni a közárral s olykor szemet hunyni a legpompásabb gyalázatosság előtt, nehogy a megkövezésnek tegye ki magát.

Ott, a hol a körület alapjában meg van mérgezve, ott az egyes tényezők romlottságát kutatni fölösleges. Az iszapban elvonta a gyémánt fénye is, ha egyszer vastag sárkéreg vonta be. Így a mai társadalom iszapjában a női hűség gyémántköve is.

Hány nyomorult léhütöt ismerünk, a ki vagy fásultság, vagy lelkiromlottság következtében a legutáltosb közönnyel tűri saját házában az orgiákat. S ha találkozik ember, a kinek vére föllázad a beestelenség vakmerősége fölött, akkor jobbra-balra hallani kénytelen elítéltetését.

Pedig ha minden meg van romolva körös-körül, ha uton-nyomon család és ámitással is találkozunk, ha a nyilvános pályán vérünk arcunkba csap a tapasztalt visszaélések méltó fölhaborodásában, kell, vagy kéne lenni egy szent helynek, hova ha belépünk, lehámlik rólunk a külvilág szennyse s megtisztulva érezzük magunkat, kell, vagy kéne lenni családi szentélynek.

E családi szentély az, a hol a halálosan megbezett erkölcs üdület talál. A hitvesi hűség, a gyermeki ragaszkodás mélyen gyökerezik jobb ennünkben, annak megromlania semmi körülmények között nem volna szabad.

De megromlott az is s már-már méltán tölthetjük meg panaszainkkal a levegőt, hogy nincs egy talpalatnyi földünk, a hol őszinteséget, becsület-

seget találunk. Barátság rég kiveszett az emberiség szívéből. A hitvesi hűséget eskü őrzi, annak nem volna szabad kiveszni.

S ha vannak, a kik ezt hiszik, a kik e fölött elkomolyodnak, ha van mód a társadalmat rutviszsaesésből legalább itt a helyes utra terelni, úgy akkor elérkezett az idő arra, hogy a közvélemény itélőszéket tartson.

Az asszonyok bűnét, mely átka az ártatlan férjeknek is, ítélje el a közvélemény. Egy feldult családi szentély boszura hívja ki az egész társadalmat.

Közepette a korrupciónak legyünk egyben igazságosak: a családi szentély épségét őrizzuk meg! Hadd érje a társadalom anathemája a csábított s az eltántorodottat egyaránt, legyen ezen anathéma átalános, ne halljunk meantséget s védelmet a bűnösökért.

Mondjuk ki egyhangulag, hogy megvetendő minden asszony, a ki férjét bármily ürügy alatt megcsalja, s ha mindjárt vak szenvedély hevében is, s megvetendő minden férfi, a ki a férj becsületét igyekszik megrabolni!

Szab. kir. Zombor város tekintetes Tanácsához.

A helybeli ipartanodai bizottság javaslata, közgy. száma, az iparos tanács iskolájának szervezése, és ez évi márczius 15-én leendő megnyitása iránt.

Tehtetes városi Tanács!

Szabad királyi Zombor város közönsége folyó évi január 21-én tartott közgyűlésén 4. szám alatt hozott határozatával kimondotta, hogy az itteni iparos tanuló részére — a műveltségügyi miniszterium által 23439—882. sz. a. kiadott szervezeti szabályok érteimében — iskolát állít fel, s ezen iskola létesítése és szervezése az ipartanodai bizottságot egyuttal megvalasztva, e bizottságot utasította, hogy a kérdéses iskolának létrehozása iránti javaslatát a költségvetéssel együtt, a tekintetes Tanácsnak terjessze be.

Nincs jó barát e földtekén,
Csak érdek a mi ország,
Mely szentül, mint esti fény
S a jó barát el-messe úz.
Nincs jó barát, ó legy te az,
Onzetlen, tisztá es nem, —
Te jó: habár mindenki gaz:
Csak jó barátot ne keress!

Amaranth.

Kirándulás Sztanisitsra.

Hogy mikor az embernek édes józta, fészke van, a hol alszik a meggid tetszik, beszél a kivel akar, melegszi saját szívesen ropogó kályhaja mellett, társaloghat a világotudomány minden poétájával s végül ölekezhetik a saját Műzsjával, — azután meg etetik, itatják annyit, a mennyit csak a „Vadászkürt”-szálló konyhája és pinczeje nyújtani képes, (már pedig annyit sem nem etetik, sem nem itatják, a mennyit az nyújtani képes) akkor mért temetkezzék el egy czók-mókos bundába s vonszolja tetemét hideg vasuti coupé-ba, onnák zik-zakatól, oldalborda-tapogató parasztokocsba s húzassa magát oly udvariatlanul Sztanisitsra, mely a bundának minden ellenkezései daczára is belefurodik az ember nyakába s ingujjába, megrikatja szemét, megdermeszti lábait, csupán egy ököb, csupán egy czelra, csupán egy szándék, egy terv érdekében, hogy t. i. a legnagyobb vendégzeretet polypkarjai közé jusson, a hol a legnagyobb nagyságóják, agyonetetik, agyonitatják, agyonpipáltatják, agyonálmantatják, agyonlerblik s ily agyonlányított állapotban élvezetik vele a sztanisitsi plebános bójtj-praedikációját, szóval: tejbe-vajba fűrésztik, hogy ezzel egy embernek

Az ipartanodai bizottság a tekintetes Polgármester által összehivatván, az 7. alá ide zárt jegyzőkönyv szerint 1883. évi január 28-án megalakult és elnökövé Mihályi János, jegyzőjévé pedig Petrovics Dóme urat megválasztván; beszerezte mindazon adatokat, melyek a kérdéses iskolának szervezésére s mellobbi megnyitására szükségesek, mely adatok alapján a további teendőkre nézve tiszteletteljes javaslatát e következőkben teszi elő:

1. Az iparos tanulók összeírása a városi negydemesterek által városrészenként az ideén eszközölték s a kapitányi hivataltól kapott, és 2. alá ide zárt ebbeli névszerinti jegyzékek szerint — az ezekben foglalt 22 kereskedői tanoncz leszámitása után — összeíratott összesen 185 iparos tanuló.

Ezen összeírás azonban ugylátszik nem teljes, — mert a bizottság által a helybeli népiszkola tanítóktól beszerezett, és 3. alá ide zárt egyenkénti névjegyzékek szerint a római katolikus népiszkola vasárnapi iskolájának

1-ső osztályába	61
2-ik " " " " " " " " " "	31
3-ik " " " " " " " " " "	30
4-ik " " " " " " " " " "	37
5-ik és 6-ik osztályába	37

Összesen: 196

a görög-keleti szerb népiszkolába 19

tehát összesen: 215

iparos tanuló jár tényleg a vasárnapi iskolába; ennek folytán alulirt bizottság ezen tényleges számadatot vette további teendőinek alapjául, magától értetvén, hogy a névjegyzék helyessége, az iparos iskola tényleges megnyitása előtt közvetlenül, a városi negydemesterek által eszközöndő újabb összeírás, és az iparos tanulóknak az iskolába leendő tetleges felvétele alkalmával jó a valódi viszonyoknak megfelelőleg véglegesen megállapítani.

A vasárnapi iskolába tényleg jár fenti 215 iparos tanuló a következő iparágakban van alkalmazva: ács 12, asztalos 14, aranyműves 1, bádogos 2, bogár 9, bordély 6, cizmabíró 8, cipész 24, cserepező 1, esztergályos 1, építész 2, fazekas 12, festő 1, gépész 4, harisnyakötő 15, kádár 1, kalapos 2, kárpitos 9, ketekető 5, késes 5, kovács 8, kovács 8, könyvkötő 1, kőegyártó 8, kőfaragó 2, lakatos 6, mészáros 1, pék 6, puskműves 1, paplankészítő 1, szabó 17, szűrszabó 1, szerkővics 2, szűrgyártó 1, szitakötő 9, szűcs 3, szobafestő 1, takács 1, tarisznyaszövő 1, üveges 2, varga 1, összesen 215

legyen legnagyobb gyönyörűsége, legnagyobb boldogsága, egy embernek, a kit nem is láttunk, pedig ott lakik s a ki csak azért örül, mert szentül megbizik abban, hogy két zsidóval kevesebb lesz a földtekén. (Valjón kitalálják-e hogy ki legyen ő?)

Nó hát már most okulj belüle nagyérd. közönség!

Keveseltük az itthon való jó, a miben van édes, van keserű, van érdekes és van unalmas, van bizonyos mérték, mely nem engedi, hogy elkallódjunk a rozstól s elpuhuljunk a jótól; de ez nekünk nem volt elég. Elmentünk Sztanisitsra, a hol majd nekünk jobb lesz. Jobb a jónál, — csupa jó és csupa gyönyörűség. És ugy volt!

Jobb volt nekünk a vendégzeretet szíves melege, jobban ízlett a bor, a sör, a pálinka s hol ezt, hol azt bőven öntötték magunkba, s a milyen jó csak konyhán megtermethet, s a mennyit csak egy egészséges gyomor halálos jólakásig befogadhat, az bővül vala, szem-szájnak minden kívánsága teljesült.

Két nap s két éjen át így egyenítettük meg Lucullust, így dicsőítettük Bacchust, így ürtettük ki fenékgig a vigás s örömeik poharát s így léskeltettük be oldalbordáink közé, agyelonkba s lábainkba a legveszekekedtebb „Katzenjammert”, melyet egykönnyen hatókrós szekér se húz ki belőlünk!

Ez a mi bácskai mulatásunk!

És merje még valaki György Aladárt meghazudolni.

Hanem hát hadd mondjam el sorjában!

A ki nem ismeri a mi dr. R. B. barátunkat, annak adom azt a jó tanácsot, hogy ismerkedjék meg vele előbb, mintsem ő keresse az ismeretséget, mert biz ő Aesculap

„Zombor és Vidéke“ tárczája.

A barátságról.

Fényt s pompát, mely hivaogodot
Betölti, nyherthesz eieget;
A mi csak szép a nap alatt, —
Pérezert mind megszerzheted.
Sok jó napot, sok dárídót,
Öromet, a mely szellemes,
Átélhetsz anyyi, anyyi jót:
Csak jó barátot ne keress!

Szerelmet es hűséget is
— Mert ebben is érdeklakik, —
Talál szíved, ha vak, ha hisz, —
Akár koporsód zártáig;
De híves vakság mit sem ér,
S nem kell, hogy légy okos, szemes, —
Belátod ehhez szó se fer:
Csak jó barátot ne keress!

A gondolat fulladon el,
Mely téged bizalomra int!
Ajkad a szót ne leljel fel,
Mely fényt, derüt harátra hint!
Legy színelen otdaod,
És társaságban kellemes,
Mindig vigyázva számító:
Csak jó barátot ne keress!

Ha nem fogadsz szót: lékedet
A rut csalárdjás tept szed,
Megmarja ily szü-heved,
S elveszted ened jobb hitet . . .
Merog lesz majd a bizalom,
Szíved csak ámitásra les,
Hogy bosszut állhass magadon . . .
Csak jó barátot ne keress!

A népiskolai tanítók a fenti jegyzékeikben egyáltalán minden egyes iparos tanulókat az olvasás és írásban készültését is feljegyezték, minthogy a fenthivatkozott miniszteri tanterv, ugyancsak a rendtartási szabályok 6. és 7. §-ai szerint, az ipariskola 1-ső osztályába csak azon iparos tanulók vehetők fel, kik legalább is folyékonyan olvasni s olvashatóan írni tudnak, és egész számmal a négy alapműveletet értik: a római katolikus népiskola 4-ik osztályába járó 37 iparos tanuló közül — a 7 elégtelen készültőségű elhagyva — a jobbkészültőségű 30, az 5-ik és 6-ik osztályba járók közül pedig — a 6 elégtelen készültőségű elhagyva — szintén a jobbkészültőségű 31, összesen tehát 61 iparos tanuló vehető fel az ipariskola 1-ső osztályába; a római katolikus vasárnapi iskolába járó többi 135, ugyancsak a szerb vasárnapi iskolába járó 19, összesen 154 iparos tanuló pedig, az idézett miniszteri szabályzat értelmében, az ipariskola előkészítő osztályába lenne utasítandó.

Az iparos tanulóknak fenti tényleges száma és osztályozása szerint, minthogy az idézett rendtartási szabályok 8. §-a szerint egy-egy osztályba csak 60—70 tanuló lehet felvenni; jelenleg három előkészítő osztály, és az ipariskola 1-5-ös osztályba lenne, és pedig folyó évi márczius 15-én megnyitandó.

Az előkészítő osztálynak egyik tantermében a római katolikus népiskola 1-ső osztályába vasárnaponként tényleg járó és kezdőből álló 61, ugyancsak a 2-ik osztályba járók közül 7, összesen 68, másik tantermében a római katolikus népiskola 2-ik és 3-ik osztályába vasárnaponként járókól 57, ugyancsak a 4-ik, 5-ik és 6-ik osztálybeli elégtelen készültőségű 13, és így összesen 67, harmadik tantermében pedig a szerb iskolákba vasárnaponként járó és a magyar nyelvet nem bíró 19 iparos tanuló lenne — a felvételi vizsga eredménye szerint — felveendő, mely három tanteremre osztott előkészítő osztályban a fenti 154 iparos tanuló, a folyó évi márczius 15-ől június végéig terjedő 3 és fél hónapig, a szeptember 1-én egy osztálytal már megtöltendő ipariskolára kellőleg előkészíthetnek.

A tulajdonképeni ipariskolának 1-ső osztályba folyó évi márczius 15-én szintén lenne nyitandó. És ebben a fentjelzett jobbkészültőségű 61 iparos tanuló felveendő. (Folyt. köv.)

A kulai urbéres ügyhöz.

(Folytatás)

Miután tehát az általam fáradságosan szerzett vagyonihoz hozzáféréseket megelcsúsítva látjak, tehát minden bosszúságukban engem és tagtársaimat önérdemes szándékkal, áruló cselezettel és maseifei kitérősekkel hirtetnek s vadolnak; hogy pedig mind ezen kifejezéseket ezert roszhiszeműséggel használják, kitűnik a vad 1-ső résznek nemely tetteiben is, mert valójában ok is csak oly jól tudják mind barmi más kulan, hogy maguk érdekeiket egész életcimen az árulató a közérdeknek rendeztem alá; — már maga az urberri penztar is világos bizonyíték arra nézve: hogy életcimen sokkal többet dolgoztam és fáradoztam a közérdekben, mint a magam és családom részére, — ha valóban oly kapzsi lettem volna, mint most ama két vadoló

egyéniség elhitteti szeretné, úgy bizonyára még csak eszembe sem jut azon emberbaráti cél, melyért legjobb idő s egész tehetséget fordítottam — és a melynek elvégre eredménye lón az urberri penztar;

a mi azon további vádat illeti, hogy mi panaszosokat, úgy szintén a hatóságokat is kijátszott volna, ez már csak azért sem volt lehetséges, mert a vadoló 7 tagot sem mi, sem az urberres érdekeltség urber választmányi tagokul soha sem tekintette, a hatóságoknak pedig az urberri penztárba semmi czímen beavatkozási jogát sem eddig el nem ismertük, sem most el nem ismerjük, felügyeleti jogot tehát feleltünk egyikük sem gyakorolhat, — minthogy pedig az urberri penztar közalapítványt nem képez és semmiféle közszékre nem szolgál, tehát közéletjelölti elvonásról észszerűleg szólni sem lehet;

továbbá még az is állítatik, hogy kötelességünkben állott volna akkor, midőn az urberpenztari vagyont bírói kézhez letéteményeztük, elfoglalt helyeinket elhagyni és megbízóinknak beszámolni, holott éppen ilyeszeru eljárás mellett követeltet volna el kötelesség mulasztás általunk, mert azaz, hogy az urberpenztari vagyont mint urberri meghatalmazottak bírói letébe helyeztük, csakis azt akartuk elérni: hogy az urberres érdekeiket jogai biztosítsanak, azaz: az urberri penztar úgy a megye croszakodása, mint egyesek kapzsisága elől biztosítsa legyen, de ezzel nem tekintettük feladatunknak befejezettnak; még pedig annyival kevésbé tekinthetjük, minthogy nyert meghatalmazatásunkban egyenként elcsorított teendőnket u. m. a telek-könyvi átiratásokat, szolgálmi bekebelezéseket stb. teljesem még be nem fejeztük; de különben is azon általunk elfoglalt állást — hova meghatalmazóink bizalma helyezett és a melyből meghatalmazóink érdekeit kötelességszerűleg legjobban is védelmezhetjük — fel nem adtuk, de megbízóink jogos érdekeinek cserbe hagyása nekül általunktól vissza se léphetünk, így tehát beszámolásunknak szüksége éppen nem forgott fenn, ugyanezen vad egyéb részének alaptalansága az eddig elmondottakból önként kitetszik, — az pedig őrös beszéd, hogy a bíróságnak ellenörködése kijátszatni szándékolatott, mert a bíróságnak mint ilyenek nemcsak az urberri penztar felett nem, de egyáltalán sem áll hivatalában az ellenörködés, nem létező jogokat pedig nem lehet kijátszani;

Vadolóknak azon állítása, mintha az urberpenztari vagyont azon czeleiből helyeztük volna bírói letébe, hogy ez által a későbbi felépés jogszinben tünjek fel — már csak azért sem foglalt helyet, mert a tett felépések már magukban is jogosak lenné, semmiféle előkészület nem szorultak; a mit tettünk, megbízóink iranti morális felelősségünk érzetében tettük; az adott körülmények között egyebet nem is tehetünk már csak azért sem: mert a közhatalos és ennek szaruját alatt álló egyének felépése és jogtalan beavatkozása a bírói kézhez való letételeire keüszterített

bennünket, — megbízóink jogosult érdekeit egyedül csakis ezen lépésünk által védhetjük meg;

a mi pedig azon állítást illeti, mintha mi az urberri penztart reánk nézve idegennek jelentettük volna ki — a használt idegen szónak felrengyarázása következtében — ki kell jelentenem: hogy az urberri penztar reánk csakis mint alapítványozást szándékolókra lett idegen, de nem vált az reánk nézt idegené mi urberri penztar, melyből minden egyes volt urberrest szamszerűen rész illeti, — tehát nagy tevédsé kifizoyása az „idegen” szónak oly értelmet adni s azt elhitteti akarni: hogy az urberri penztar általunk olyszzerűen jelentettük ki idegennek, mintha én és tagtársaim azt akartuk volna kifejezni, hogy az urberri penztartól megválmi és a kezeléstől visszalépni szándékoztunk, — ily következtetésre vadolóknak kívül még senki nem jutott;

azonban ilyeszerü értelmezésre azért volt szükség: hogy ily megfoghatatlan okoskodás alapján bennünket még megfoghatatlanabb dolgok elmulasztásával vádolhassanak, minő például: a végleges beszámolás elmulasztása, a meg nem történt leköszönés bejelentésének mulasztása stb., mellyel valóságos leköszönésünk esetében nem tartoznánk.

Miután a kulai urberri penztar — mint már az előbbiekkel bebizonyítottam — közalapítványi soha sem volt, sot az urberri választmányi az általa kiállított alapító leveleinek a közhatalos részéről történt el nem fogadása következtében még a czéllott alapítványozási eszme is — melynek létesítéséhez az egyes volt urberres megbízók nem járultak — a hozott urberválasztmányi határozattal egészen elrejtették, — fenmaradt tehát minden egyes volt urberres birtokosnak azon minden kétségen kívül álló joga: hogy urberri birtokához képest az urberri választmányi által meghatározott kulcs szerint őt jogosan megillető szamszerűen részt az urberri penztartól követelhesse; ennek folytán fiammal összezebesre sem volt szükség, o ugyanis saját birtoka után ellenkezésem dacára is feljogosítva volt az urberri penztar ellen keresettel felépni, de különben is itt jogos érdekek forogván, melékes és nagyon is nyugtalan dolog az összezebesnek rálogása; mert leteve, hogy ilyesmi történt volna is a kereset tárgya, tartalma tekintetében helyes a valódi jogcimen alapúvan, ezáltal csakis jogos igényt erintettek, a niből senkire jogsérellem nem harulhatott, — tehát roszhiszeműeg rendezett és felhasznált szabálytalanságokról szólni sem lehet; mert ha leteve, de meg nem engedve részemről valamely szabálytalanság előfordult volna is, ezért engemet és társamat egyedül és kizárólag csakis az urberres érdekeltség vonhatna számadásra, de nem a 7 panaszos egyéniség, legkevésbbé pedig bunyadi eljárás útján;

a mi pedig azt illeti, hogy én Vaally Emil keresete folytán 1881. évi okt. hó 4-ére kitűzött perleveleire meg nem jelentenem, erre nézt ki kell jelentenem: hogy miután az eddig előadottak szerint is begyozozogt felpereseti kereset helyes alapokon nyugvo és a kereseti összeg tekintetében is valódi,

dárdása. S a milyen keserűt praescribál, ha őt hivattuk magunkhoz, olyan edes a receptje, ha meg ő hivat magához, s ő hivatott harmincsal! De hogy milyen nagy becületlen volt a vendégek, kitűnik abból, hogy mar itt mindhárom által valóságos hazugadának tett meg, a kiknek jogában áll baráti is magukkal vinni. Nem rajtuk hibát, hogy ehozt jussunkkal visszaletünk.

De csakán-titgát e dolgnak le nem írom, mert nem jut szi a javára. Szives olvasommal kineleltes leszek. Megvoin a csipos szelől, mely minket odavitt, nem reggeliztem meg kelkő szalami s ugyanannyi sonkával, rá nem itatom annyit sórral, mint azt mi becsüledektük. Appetitumra nem czepleim, ki magammal a szamisztis tenetobe, hogy látni valói keresem, s nem záradokolatlan a kalváriára, hogy ott csök-kopott képit csudálja Krisztus küsznevéseseinek, mint én és Laci barátom tettük. De meg nem is ebédiztem három óra hosszat Benonkuel, kosarat ne adjon Hermin kisasszonynak, aki szivesen kinegátina meg a 15-ik fogást is, mondván, hogy a'is jó, csak együnk beiole. Nem is köszöntök rá annyikvaterka szilvasit, a mennyinek én is álltam elébe, nemogy beszédsé valék ő is attól, mint a hogy mindannyian. De a 21-hez is úgy illoj le, hogy a banajat legott megspregelők. Mindezek vele meg nem történvén, nyugvot reikuszmerettel jöhet velem Thalia sztanisztis templomába, meg beüjti-egytről is a „nazi-gazda” gondoskodni. Szonnyen tampanarcsoltak, hogy le ne szoljam a sztanisztis színházat.

De hát lehet számlázat leszólni!

Thalia templomára az, ha mindjárt szakítottos ponyva is a függönye, hajlonyó deszka-szupadán a három peritolum-sámpa vlegge engett a közönség elől a hasogatótt

kulisszák titkait. Csakhogy nem volnék élelmes reporter, ha oda is be nem tolokodtam. Jóságos Melpomene, magassatku Múza! Szójak, ne szójak? Szigethy Jenő direktor 3 fern s 3 botagavai meg a feleségével. De hat mert ne volna ez jól szervezett tanulat? Csak attól függ, hogy mire képesek a tagok? Játsszam egy este hos szelreimst, bulezik-komikust, kedelyes apat és sügot egy személyben, fölvaítva a hogy a darab kívánja. Lenni szendeszinzo, nagymama, primadonna, nemkülönben sügo, ha a sorja jó. Mindannyi pedig együtt: nep, kiseret, sokkasag, katonak stb.

Mennyi mulatságos intermezzo az előadás alatt. „Adj a tónak szállást, kiver a hazából” — ez volt a darab czime, másik este a mi tiszteletünkre berletszűnetes előadás.

Az első este kisse furallottuk, hogy se zene, se szin s mégis félórai felvonásokozok voltak.

Második este mintha beletörődünk volna. Nem kellett boszankodnunk a karmester késedelmes palczája miatt, mert Szigethy Jenő az igazgató azt battan nekülözhette. Egyszeren csinosan enekelt. Aztan meg ott talaltuk Szabolcsi s Szabolcsyét is a zombori szintarsulat renegátjait. Azok biz ott a tarsulat vendégmivészei voltak, följöpti díjjal. Hogy fölvitte az isten a dolgukat! Kéves hűja, hogy mi is nem letünk föl, megkiserenti, hogy vajon bevallhatnánk-e mi is Thalia vandor-pajnyak.

A sok mulatságos intermezzo közül egyet-kettőt följegyezünk javabon fölyt az előadás, midőn Thalia fölkeint papuje egyszerre csak becsul szerepebe és nincs mód, hogy szonoz tudjon jutni. A direktor dui-tul haragjában, jatszák az arczan érenek dagadásából, hogy

valami rettenes elhatározást érlel meg agyában. Végre kipattan beiole a szó: „Beszélj mert leharapom az orrodalt!” Persze csak a kulisszák mögött lehetett halni.

Egy másik nem kevésbé mulattató intermezzo a közönség körében játszta le magát. Egy gor. kel. popa ütött a szinpad mellett, a ki úgy jatszák egy árva szó is ahg értett az egész előadásból. Ennélfogva rendkívüli mulatságosnak tartotta a dolgot, s a hoi azt hitte, hogy komikus a jelenet, ott akkorákat kacagott, hogy zengett belé a deszka-alkotmány. Aztan meg oly hangosan konverszagott, hogy a zombori urak inkább tartottak őt az est hosnek, mint a derek szummvészeket, a kik igazan kitettek magukért.

Vegre az se volt egészen elmelőzendő epizód, hogy mikor a második felvonás végével a jelenlevők nagy többsége egy tarsasagot képezven, haza huzakodott, — a közönség hatraivo irakozója azt hivo, hogy az előadásnak is vege mar. A szinescék meghalván a közönség készüloüdsé, egy czmege-hang kiszólt a szak-függöny mögül: „Kérem meg nincs vege, tessék maradni!”

Ah, ti jámbor apostolai darada anyanyelvűnkek, kik annyit nekülözés kozt akartok propagandát csinálni a svabok között a magyarságnak, — nem gunyollak én benneteket.

A ti küzdelmetek komikumában az én lelkem megellete a tragikumot is.

A szanisztis derék intelligencia karolja föl ügyeiket, s adja az eg, hogy minannyiotokból legalább Ödý vagy Heivy Laura valjék.

Reám ugyan kegyetlenül furcsa benyomást tetettek!

F. hó 3-án az apatini „kisdölvő-egyesület” saját helyiségében alapítójének gyarapítására oszt. ért. 1 frt hozzájárulási díj mellett „társas-vasorató”-t (halpaprikás) rendezett, mely minden tekintetben sikerült mondhatónak, mert nemcsak, hogy igazi magyaros paprikás hallal s a legkülönfélébb kútnó süteményekkel szolgálták, már egészségi szempontból szükséges és kelto italokrol az apatini ősi „Vorschrift” értelmében: „der Fisch muss schwimmen” is gondoskodva volt, hanem a mi a fődolog 139 frt 56 kr tiszta jövedelem maradt. — Vél bandája „potyá”-ra hegedült s hamarosan vidám tüneményekkel improvizáltató, mely kiválóság kivirágzott tartott s táncoltak úgy, mintha nekik fizettek volna, pedig — egynek-másnak ki-kicsüszött egy-egy bankó a zsebéből, mintha megis akart volna bánni más napon, nem tehetné, mert kedélyesen s jól mulatott. A halpaprikás aligha lehetett volna a szababban főzni meg more patrio, ha Jupiter, a ki bár maga sem szereti a bőfti multságokat — az apatini zsenge nemzedék gyarapítására íránt kedveléséből rá nem parancsolt volna Aeolusra, hogy hagyja abba a fuvást, s így ez akadály is el nem lett volna hárítva. Az eszmét Sztankovits Veri óvónő, Rátay Tivadár, Herz Sebestyén és dr. Wiesel Jakab pendítette meg. A meglepő eredmény létesítésében pedig érdem illeti az apatini fiók vereskereszt egyelet elnököt, Alföldy Józsefné urölhyet, ki a mult farsangból visszamaradt kisorsolt és el nem vitt tárgyakat az egyesületnek rendelkezésére bocsájította, melyből árlejtés utján 39 frt 40 kr. folyt be. Rendezők voltak: Hermausdorf Antal községi bíró, Radoysits Lajos postamester, Fuderer József önszégölgy elgyt. igazgató, és Dolzal Alajos asztalosmester. A mulatságon minden osztály képviselve volt, fölemlíthetők a szépek közt a legszebbekket, de nem tessük, mert rossz vért szűnle. Felüljizettek a következők: Deblin Frigyes 1 frt, Deván Róbert 1 frt, Bauer Mihály 1 frt, dr. Weidmann Vilmos 20 kr, Raichl Péter idős. 1 frt, Weisz Mihály 1 frt, Fuchs József 1 frt, Köpping Péter 1 frt, Leidecker Jakob 1 frt, Resch Miklos 1 frt, összesen: 9 frt 20 kr. (Néző.)

Helyreigazítás. A „B-a” azt újságolja, hogy: a topolyai zsidópap úr Barach Geza Rómában a propaganda seminariumban r. k. papnövendék arvaszeküknél nagykonvultásert folyamodott. Ebben téved, mert a topolyai zsidó pap dr. Goldfahn s. Heerik alig 30 éves, fia is van, de 2 éves s úr Barach Gezat fiatal föltüntetni kacs a volt. (Beküldött.)

Szombaton f. hó 10-én újsz Nyiregyházy Vilmos színházunk tenoristájának ju aloujgátke, mely alkalommal a „Furca laboru” fog ismét színe kerülni. A „Furca laboru” t újratul annyival is inkább kívánatos, mert a keudi előadással éppen nem lehetett a kösög meglegedve, azokivül Nyiregyházy kinek első jutalomjátéka alkalmával a színház úrességtől kongott, ki azonban szorgalma s tehetsége folytán méltán vitta ki úgy a közönség, mint kritika elismerésöt, ezuttal megérdemelné, hogy az első sikertelen jutalomjáték veszteségöt némileg kárpótólva találja. Hisszük, hogy a közönség iránta is loyális és jóindulati lesz.

Mai számunkból a közgyűlési tudósítás helyszüke miatt kimaradt csupan az ipartanodai bizottság jelentésének közléset kezdtük meg aktualitása miatt. Jövo számunk az egész közgyűlést kifolyását részletesen hozni fogja.

CSARNOK.

Olaszországi emlékeimből.

Irtá: Justus Mor.
(Folytatás.)

A ki látta Itáliát, s minten gyalog, lovon, öszvéren, négylovas vetturinán, kis kétkerekű kocsin, búszke gozósón, s örült gyorsvonattal keresztül s kasul bejárta, az nem olvassa ama kedves szavakat, melyeket Eötvös Kharthausi-jában a csodásország fölött irt, az meganulja kivülről, s azután valahányszor Itáliára gondol, meg nem eshetik, hogy felehetetlen kölönk és tudósunk szép és lelkes szavai teljes színpajukban föl ne merüljenek lelkeben. Hadd szöjlon ó, a minden szép-s nagy-nak dícsokszorított tisztelőjé! A méltó bevezetés után így irt:

„Olaszországba menénk. Ki nem ismeri Itália szépségöt? Neve maga már vágyakat gerjeszt; az ég kékeben borul az áldott határok felett, illatos virágzik a mezo és a zöld alfaja elvélvöl és esak örökig ismeri a telet. Isten megáldá e hazát; ha az apesekről lejösz, lauy szellök lebegnek elődbe; mig szemed a lezögö hegyfölyöt követe a zöld rómára tekint, nem ismert vágy tölti lelkedet, sietni akarál te is az áldott határokok fölé és zajogni örömdömben, mint a hegyföly, hogy a földre érte. Fálálában, vagy ott, hol egy ezredes dícsőség emlékek állnak, hol a művészet fölhalmozá kincseit, hol a nyelv dallá, az élet egy bájló álomná válik; a földön állsz, melyről mint gyermek álmodál, melynek nevével ifju szived egykor fölhevült. Tekints körül és

éldelj! Eldelj — ha egy kis napsugár e földet még világoosan mutatja; ha a romok között a hajdankor nagyszerúsége emelkedik lelkei előtt, és nem a gondolat, hogy ennyi elmulhatott!” A ki e klasszikus földet látni, művészetét csodálni, élvezeteket számláló kultúrjaon gyönyörködni akar, az bizonyára rosszul eszelekszik, ha ama spontán elhatározásra jut: hogy Olaszországba utazik.

Nyájás olvasó! Ha e csoda-országba akarsz zarándokolni, akkor szerezz reá elve készületed. Tanulmányozd szorgalmasan ez ország történelmét s kultur-történetét, gyakorold szemeid s tanuld kalauzholi izléseidet saját hazád műremekein, ébreszd föl hivatásod mindennapiasságában elszenderedett érzékek mindennemű műremekek iránt, nemes és szép iránt. Azután végy magadnak legalább is kéthavi szabadság-idöt, mert a gyorsvonaton tett futólátogatás nem nyújt tartós életet. Abból néhány hét mulván mintegy elkábula térsz haza. A hirtelen egymásután jövo káprázatos benyomások nem bírnak tartós értékkel s éberen tartják a vágyat, a futólátottakkal egyszer nyugodalmasan és kelto odaadással megszemlélnetni.

„Meddig volt Ön itt Rómában?” hallám a mint Albion egy vaskos fia társnojtól kérde. Ezzel mereven ránczolt, miattal látható önelégültséggel törlé arczáról a veres coteletket.

„Csak öt hónapig” volt a lakonikus de jellemző válasza a „kék harsnyá”-nak. „Sokat nem láttam, s a mellett a látottakat csak futolag élveztem”, tevé hozzá; és én magamban igazat adtam neki.

Aztán meg ez ország nyelvéis beszélni kell, vagy legalább is érteni. E tapasztalatot dínék tett első utazásom alkalmával szereztem. Ugy jartam, mint Dunanum papa; én is azt hittem, hogy „minden szót” értek, de bizony egy árva kukköt s értetlen. Természetesen meg azzal is hátrányban valem Dunanum papával szemben, hogy nekem nem tujtak utazó művészek tülembe a „jupla, jupla Katharina” t.

1869-ben volt s Rómában még a pápa, vagy jobban mondva a szigorú papai rendörög uralkodott. Egy barátom ajánlott valamely trieszti bankárnak, a ki engem valodi olasz böbeszedésséggel látott el az utra jó tanacsokkal. Az első, a mit tanacsolt az volt, hogy a helytartóhoz menjek és „passe porte”-öt szerezsek a mit meg is tettem, miután legitimatio nélkül Róma szigoruan megörzo talajara nem léphetett az ember.

„Legyen ovatos, veite barátom, ne tünjek föl semmi körtümenyek között es semmi módon, mert a romai rendörög mindenütt merénylöket lat s on azzal az oldalitól henger-kalapjával s fekete bajuszával nagyon batrnak, vállalkozónak tetszik, mert is van oka ketszeresen ovatosnak lenni.” E jó tanacsosál zsemeben, ifju szívvel, vidám kedéllyel indultam neki dínék. Élénk képeletem, az bizon a vasuti vonatot megelőzte s a Götz körüli villákat olasz teliverkastélyoknak s minden tot kamaszt kalabrial rablonak neztem. Tulfeszített hangulatban voltam s a rút velenucei provincializmus, mely csaknem minden szó után azzal a rút „oa”-val végződik, úgy tünt föl nekem, mint a legszebb florenczi olasz. — Ünánál azt hívem, hogy Dél-Itáliában vagyok. Minden tulvilági feyben tünt föl előttem s varázszetien körül sugarozva a kedvező paerokkupaczio aranyfenyétöl. Sehöl se láttam arnyoidalat s a coupee-ban üto rút vis-a-vis, egy viharezgett oroszno marquant latarvonásokkal — egy creolnöje az éjszakának, úgy tetszett nekem, mintha a szépség varázsolót volna körülövezve s ha következményt szabad vonnom e rég elkallódott vén skatulya kaczerködo modorából — akkor fölebresztett fantásiám tüze s vad szelleme általa bizonyosan lebrengyarázattott. Bogohegedűnek neztem az eget, mert különben egy ily vis-a-vis gonosz omen gyanánt kell vala tekiutenem. (Folyt. köv.)

Felölts szerkesztö:

MÜLLERGYULA.

Kiadók és lapulajdonosok:

Nadasch, Muzsik és Partlics.

HIRDETESEK.

Házoladás.

Alulírott tisztelettel tudósítom a n. é. közönséget, hogy saját házamat, mely Hódsgághon (Bács-Bodrogh megyében) tekszik, szabad kézböl eladom. Hazam a legszebb helyen, a heptiaczióron áll és saroképület. 30 ölnyi széles utcahosszhomalkattal 10 ölnyi atmetzeti épülettel s egészen cserépfödélzettel s jókarban. A sarkon egy jól berendezett bolt, 7 szoba, 2 élés kamra, 2 konyha, 2 pincze, 3 kamra, 1 nagy világozó máhely, 1 istálló, 1 fészter s pálinkaház, 2 kut, az egész udvar köveze, egy szép, nagy kert nemes szölotökökkel s gyümölcsfakkal. Icézölí köfallal kerítve s 11 közsög legélénkebb forgalmi helyén áll. Ezen kútnó karban álló ház minden üzlet vagy gépi berendezésre alkalmas. — Bovebb tudósítást s házban adnék.

Tisztelettel

Eckert Ferenc
rézműves.

HIRDETMÉNY.

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget hogy üzletemet a korénynekek meglehetőlen berendezve, Zomborban, Zrinyi-utczában Kaufmann-féle házban áthelyeztem és megnyitottam.

Elváltak vidéki vagy helybeli mindennemű

férfi-, női- s gyermekcipő

megrendeléseket beküldött mrték szerint pontosan és gyorsan.

Tudatom a n. é. közönséggel, hogy raktáromat teljesen megnyagyobbitottam s minden minőségben a legolcsóbb árak mellett szolgálak tiszt. veivóimnek.

A n. é. közönség szives megrendelést kéri

Cselyszka Antal

férfi-és női-czipész.

KÖBÁNYAI SÖR

EGY POHÁR

9 kr.

Cselikovits Józso

söresarnokában Zomborban.

Legtinnobb magyar gáje rizkása, minőségben jobb az olasznál kionként 2ⁿ krajczár.

kávé s kávégyülékek

adója beszűnttetett, úgy ni ezen czikke árát, nem tekintve ezeknek idoközbeni áremelkedését, megfelelően leszállítottuk.

Batorkodunk tehát a n. é. közönséget nagymennyiségű

nyers-, pörkölt- és darált-kávé,

továbbá

fűszer-, esemege-, norinbergi-, rövid- s gyapot-áru készletünkre

figyelmeztetni.

Teljes tisztelettel

Weidinger S. és Zs.

Legtinnobb magyar gáje rizkása, minőségben jobb az olasznál kionként 2ⁿ krajczár.